

Digitális tananyagszerkesztés LIVRESQ-ben. Képzési lehetőségek pedagógusok számára

Két járvány

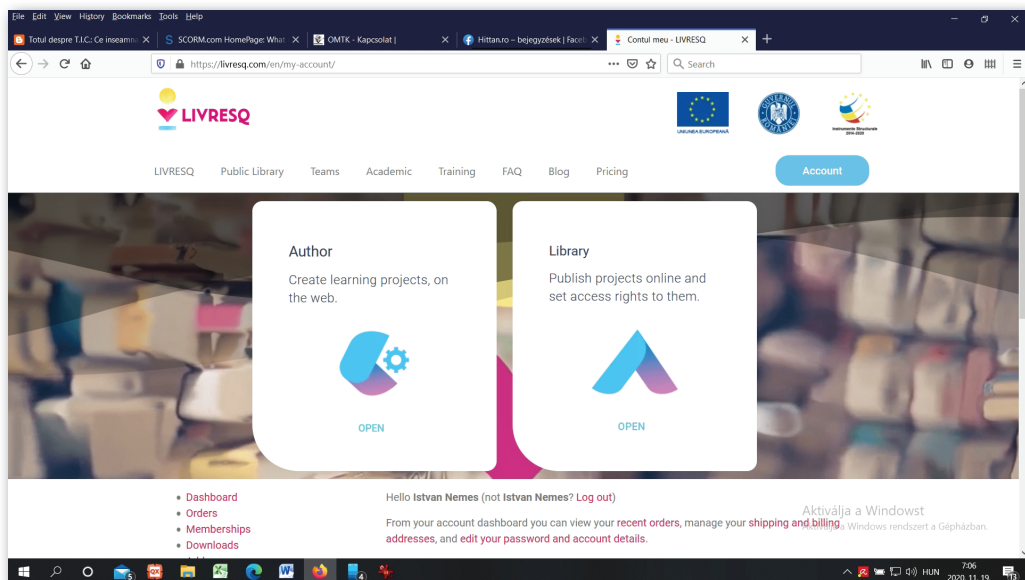
A járványidőszak előtti idők egyik megbúvó kihívása a pedagógia számára az információs és kommunikációs technológiák háttéri jelenségeként zajló forradalma volt. Az ipari forradalom harmadik hullámának is nevezhető folyamat legutóbbi szakaszában a könyvnyomtatás megjelenéséhez hasonló jelenség játszódott le: az információ a világháló infrastruktúráján és a mobiltelefonon keresztül lassan tíz éve, hogy a kelet-európai régióban is eljuthat már a legutolsó kis faluba és házba is. Legalábbis megvan erre a lehetőség. A generációk között újabban (akár húsbavágó gazdasági szempontokból is) a digitális bevándorlás/digitális bennszülöttség válaszvonalra húzódik.

A nagyoltan vázolt forradalmi folyamat pedagógiai munkát átalakító hatását évtizedekkel korábban elkezdte megmutatni és kezdett termékeket és megoldásokat kínálni a tantermi munka számára. A pedagógustársadalom és a nevelőmunkát irányító szervek és szabályzások azonban mindeddig periférikus jelentőségű tényezőként kezelték a kommunikációs technológiákat az oktatásban. Ennek a jelenségnek több oka is van. Egyik részről a pedagógia saját hagyományait követve a személyes kontaktusra és az iskola adta közösségi élmény nevelő erejére alappillérként épített. A számítógépes eszközök beépítése a tantermi munkába komoly kihívást jelentett, és csak nagyon szűk körök között valósult meg. Más részről a pedagógusokra (is) áthárult az a feladat, hogy a közösségi oldalak, a számítógépes eszközök és az internet terjedése hozta csapdákat kiszűrjék, és hatékony megoldásokat kínáljanak ezek elkerülésére a gyerekeknek és családoknak. A pedagógusok jó része tehát, akár amellet is, hogy lehetőséget látott a kommunikációs technológiában, egyszersmind veszélyként is élte meg és értette meg ezek mindennapjainkra gyakorolt hatásának rohamos növekedését. A rendszer egyes elemeit sem hangolták igazán össze: egy jobb iskolában is az átlagos tanuló sokszor csak tíz-tizenegyedikes korára jutott odáig, hogy az oktatásban is használható alapvető applikációkat (pl. a Microsoft Office programjai) ismerje, és önállóan használni is tudja. Sokkal hamarabb megtanult a Facebookon, Twitteren vagy Tik-Tok-on szocializálódni, mint egy házi feladatot a megfelelő formában megírni, elkészíteni ezeken az eszközökön.

Mindezen okokból kifolyólag a járványhelyzet és az online oktatás többszörös lépéshátrányban érte a pedagógiát szerte a világon. Egyszerre kellett megoldani az oktatási folyamatok távmenedzselését, az ehhez szükséges infrastruktúrán mutatózó öles rések kitömését, a kommunikációt a diákokkal, a távoktatással egyszerre fellépő módszertani

és pedagógiai problémákat és a digitális tananyagok kérdését. Ráadásul nemcsak a diáksereg digitális kompetenciáinak rossz vagy nem megfelelő kalibrálása okozott folyamatos problémát, de a tanári társadalom jó részén szintén járványszerűen ütött ki a digitális bevándorló kategóriába tartozás minden hátránya. Az oktatók jelentős csoportja ma sem rendelkezik kellő mennyiségű információval és specifikus kompetenciával sem ezen a különleges területen. Mindenki tudja, milyen volt, amikor a világ nyakába szakadt az online oktatás.

Ragályos gyógyulás

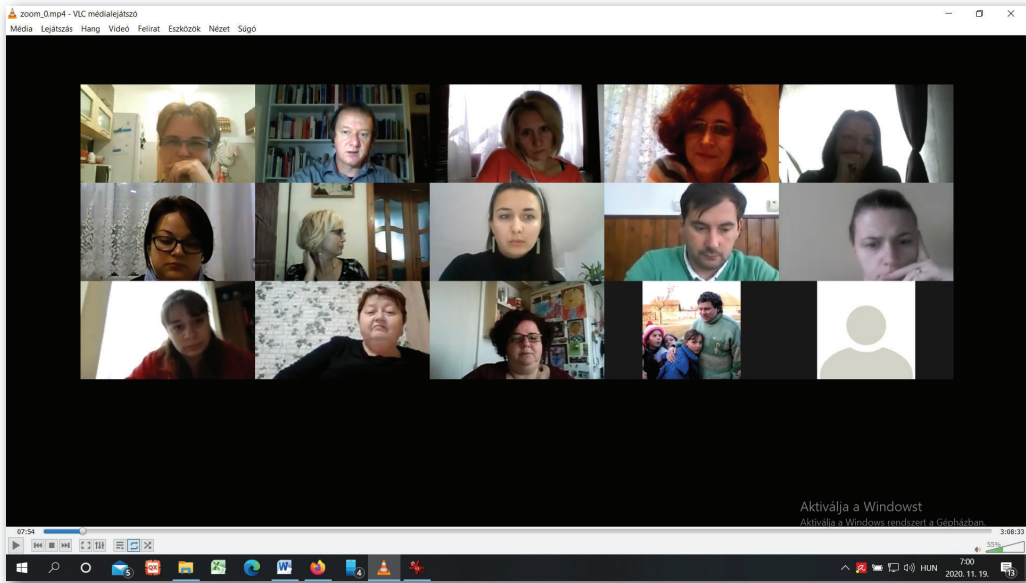
A digitális világ applikációinak és eszközeinek kezeléséhez szükséges kompetenciák hiánya járványszerűen mutatkozott, de szerencsére a gyógyulás folyamata is „ragályosnak” mutatkozik. Az online üzemmódba való visszatérés szeptemberben mutatkozó előszele sokakat keresésre ösztönzött, és a továbbképző központok nem tudnak annyi képzést kínálni, amekkora a kereslet ebben a szegmensben.

Az egyik legnagyobb űrt a rendszeren a digitális tananyagok hiánya jelentette. Ezekkel szemben olyan igények fogalmazódtak meg, mint az interaktivitás, a módszertani alkalmazhatóság, azaz flexibilitás, és a tananyagok előállításához szükséges idő lerövidítése.

Ezen igények kielégítését szolgálja az a képzés, amelyet az Országos Magyar Továbbképző Központ kínált fel a romániai magyar pedagógustársadalom számára: digitális tananyagfejlesztés a Livresq alkalmazás segítségével.

Tananyagfejlesztés a LIVRESQ-ben

Nem sok jó van ebben a helyzetben, s abban sem, ahogyan ez az ország reagált rá eddig, mondhatnánk, ám ha mégis van valami igazán jó, akkor az többnyire a magánszféra részéről jön. Példa erre a LIVRESQ. Ezt a full responsive¹ applikációt az Ascendia S.A. nevű bukaresti cég fejlesztette ki, és a romániai tanártársadalom számára megfelelő regisztráció mellett egy évig ingyenesen használható.

A LIVRESQ interaktív digitális tananyagok előállítására alkalmas program, amelyen lehet akár leckéket, akár digitális könyveket szerkeszteni. Az így szerkesztett tananyagok internetes linkek segítségével szabadon elérhetővé tehetők a diákok számára. Használhatók otthoni tanulásra, de online órák tartására is. Mi több, a rendszer nagyon modern, SCORM kompatibilis² tananyagokat fejleszt, azaz használható olyan komplex LMS-ekben³ is, amelyek a diákok és tanárok aktivitását pontosan regisztrálják. Ám az így létrehozott tananyagok a nem SCORM kompatibilis rendszerekbe is feltölthetők, és ott is használhatók. A program menüjét az Országos Magyar Továbbképző Központ munka-

² E-learning sztenderd, amely lehetővé teszi, hogy a tanárok által fejlesztett alkalmazások és leckék lehetőleg teljes körűen együtt tudjanak működni olyan LMS-ekkel, amelyek felölelik az oktatásmenedzsment minden területét, pl. a diákok jelenlétének, aktivitásának nyomon követését, pontszámainak stb. regisztrációját, elektronikus naplók létrehozását és automatikus kitöltését stb. Ilyen ingyenes rendszer pl. a MOODLE. Vö. https://scorm.com/?utm_source=google&utm_medium=natural_search

³ Learning Management System, oktatásmenedzselő számítógépes program (csomag). Pl. Google Classroom, Microsoft Teams, MOODLE. A felsoroltak közül SCORM a MOODLE kompatibilis.

társa, Hibácskó Gizella fordította magyarra, hozzáférhetővé téve a programot a magyar felhasználók számára is.

A LIVRESQ alkalmas interaktív szöveges felületek létrehozására (pl. harmonika vagy lapfűl), videók beillesztésére, vágására és lejátszására közvetlenül az internetről vagy a személyi számítógépről, hanganyagok feltöltésére, csatolmányok hozzáadására (pl. ppt, doc, pdf kiterjesztésben), képek és képgalériák létrehozására, hat feladattípus szerkesztésére és kalibrálására (gyakorlófeladat, felmérés, közvéleménykutatás), valamint olyan „sorompók” beépítésére, amelyek lépésekre osztják a leckét, és így a diákok otthoni tanulását segítik és némileg ellenőrizhetővé is teszik. A tananyagfejlesztő program erőssége a nyitottság is. A leckékbe más applikációkkal készített tananyagok is beágyazhatók. Így küszöbölhetők ki például a feladattípusok korlátozott száma okozta hiányosságok. Beágyazhatók például a Tankockákban (Learning Apps), Wordwallban, Mindmap-ben, Preziben vagy a genial.ly-n stb. fejlesztett feladatok és szemléltető elemek. A LIVRESQ ily módon egy sokféle nyitott, sokféle módszertani megközelítés, internetes lehetőség és a tanári habitus számára megfelelő, felhasználóbarát tananyagfejlesztő applikációnak bizonyul. Ráadásul a LIVRESQ adatbázisában több ezer ezzel a programmal szerkesztett tananyag érhető el ingyenesen a felhasználók számára, többnyire román nyelven. Ha valamihez hasonlítani szeretnénk a LIVRESQ termékeit, talán nem hajtjuk túl meszsze a szulkyt, amennyiben a magyar Mozaweben látható tananyagokhoz mérjük. Annyi különbséggel, hogy a LIVRESQ-ben magunk állíthatjuk elő tananyagainkat.

LIVRESQ-képzések az Országos Magyar Továbbképző Központ szervezésében

A nagyváradi székhelyű Országos Magyar Továbbképző Központ 2020. október 1. óta folyamatosan kínál képzéseket a LIVRESQ megismerésére és kezelésének megtanulására. A 20 órás, nem akkreditált, webinariumokat, konzultációt és szakmai támogatást biztosító képzés minden oktatási szakterület számára nyitott.

A képzés idejének nagy részét a LIVRESQ felhasználói szintű kompetenciáinak a kialakítása és az önálló felhasználói státusz elérése veszi fel. A program végén a résztve-

vőknek be kell mutatniuk egy önállóan készített digitális leckét, amelynek összetettsége természetesen arányban áll a felhasználó pedagógusi habitusával, digitális alapkompenciáival, életkorával és saját pedagógiai céljaival.

Mivel a LIVRESQ nyitott más applikációk beágyazására is, a képzési program részét képezi a Tankockák feladatszerkesztő moduljának a kezelése is, illetve más, fentebb felsorolt applikációkra való rámutatás.

A kurzust 2020 november közepéig 79 pedagógus végezte el, akiknek 90 százaléka sikeresen elsajátította a program használatának csínjait. A 2020-re meghirdetett képzések december közepén zárulnak a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium csoportjával. Újabb képzések már csak 2021 január-februárja során kerülnek meghirdetésre, tehát ekkortól lehet jelentkezni. Az eddigi résztvevők jelentős része katolikus és református hitoktató volt. Egy másik, nagyobb méretű csoport az óvodapedagógusoké és a tanítóké, de beiratkoztak társadalomtudományokat, magyart, sőt testnevelést tanító oktatók is. Közülük egyesek arra is vállalkoztak, hogy módszertani körön mutatják be szűkebb házájuk pedagógusainak a programban készült leckéiket. Mások szakmai jellegű Facebook csoportokban osztják meg elkészült tananyagaikat, így segítve kollégáik munkáját. A bemutatók nagy módszertani tudásról, szemléletbeli változatosságról és kreativitásról tanúskodnak, de alapvetően a rendeltetésük az, hogy visszaigazolják a képzés fő céljának teljesülését, az önálló LIVRESQ-felhasználói minőség elérését.

Mindenkit szeretettel várunk, aki szeretné megtanulni, hogyan kell interaktív, esztétikus, működőképes digitális tananyagokat vagy akár tankönyveket szerkeszteni.

Kapcsolat:

Levelezési cím: Országos Magyar Továbbképző Központ, 4102020 Nagyvárad, P-ța Rahovei nr. 1

Telefon: + 40 770 945 998; + 40 359 451 999

E-mail: centru.formare.maghiara@gmail.com

Facebook: <https://www.facebook.com/CentruFormareMaghiara/>

Vélemények a LIVRESQ-képzés után

Elsősorban azért vettem részt a képzésen, mert láttam már az alkalmazásban elkészített leckéket, és kíváncsi voltam, hogyan lehet használni ezt a programot. Kérdés volt számomra az, hogy hogyan lehet egy olyan programban dolgozni, mely által egyszerre több műveletet is végezhetünk, mellyel érdekessé, figyelemfelkeltővé tehetjük az órát. Továbbá az is motivált engem, hogy olyan ismereteket szerezhessenek, amelyek segítségével minél szemléletesebb órákat tarthatok diákjaimnak. Azért tartom lényegesnek ezt a programot, mert itt nemcsak a szokásos prezentációt láthatják a diákok, amivel szemben úgymond passzívak lehetnek, hanem be tudnak kapcsolódni, és dolgozni tudnak. Az interaktivitással ébren tarthatjuk a figyelmüket a(z online) tanóra közben. Továbbá a LIVRESQ program által lehetősége van a tanárnak más programok, alkalmazások felhasználására is. Ez pedig nem mindennapi. A LIVRESQ képes arra, hogy más progra-

mokat is „befogadjon”. Gondolok itt például a feladatkészítő vagy a gyors reakciót lehetővé tevő alkalmazásokra (Mentimeter, Kahoot stb.).

A képzést lezáró „vizsgamunkám” szerkesztésekor elsődleges célom az volt, hogy úgy tudjam átadni a diákoknak a mondanivalót, hogy az érthető, figyelemfelkeltő legyen, és az elkészült anyag könnyen használható legyen. A program ebben segítségemre volt, mivel több alkalmazást be tudtam építeni a bemutatóba. Megjegyzem, a diákok szeretik is, ha minél színesebb a bemutató: van benne videó is, ami az ő nyelvükön, fiatalos, könnyed módon mondja el a kapcsolódó történetet, és állóképekben is gazdag. Sok gyerek vizuálisan tanul, vagy így tudja könnyebben elmélyíteni a lényegét. A játékosság is elengedhetetlen. A program lehetőséget ad például a LearningApps felhasználására, s így a játékos tanítást/tanulást szorgalmazza. Az is nagyon tetszik a LIVRESQ-ben, hogy nem csak bizonyos korosztályhoz vagy területhez használható. A képzésen résztvevő társak vizsgamunkája bizonyította azt, hogy akár hatéves gyermekek számára készítjük, akár kamasz fiataloknak, ez a program mindenki számára érdekes és élvezetes lesz, és nagyon megkönnyíti a tanulást.

Saját területemről szólva: úgy gondolom, hogy a hitoktatást is nagyban tudja segíteni, színesíteni a LIVRESQ, akár online, akár szemtől szemben oktatási módról legyen szó. Nem csak egy „egyszerű” anyagot kapnak a diákok, amit olvasnak, szemlélnek, hanem aktívan dolgoznak benne. Lendületes, motiváló hittanórákat tudunk így tartani. Mindenkinek csak ajánlani tudom! Hála és köszönet a képzésért! (*Magyari Apolka* – római katolikus hittantanár, József Attila Általános Iskola, Csíkszereda; Mártonffy György Általános Iskola, Csíkkarcfalva)

*

Szembesülve a vírus okozta helyzettel, az online oktatás buktatóival, azon gondolkodtam, hogy bizonyára nehéz feladatuk van a pedagógusoknak. Azzal a kérdéssel eljátszottam, hogy helyükben én hogyan oldanám meg a helyzetet? Biztosan létezik valahol egy „varázskönyv”, amelyikben az ilyen esetekben alkalmazni szükséges fortélyok olvashatók... Hitoktató-jelöltként úgy vélem, hogy jó, ha van a tanár zsebében néhány kreatív ötlet. Amikor először találkoztam a LIVRESQ programmal, pontosan ez volt az első gondolatom: Kreatív! Nem is volt kérdés, hogy szeretnék-e jobban megismerni a felületet!

A LIVRESQ egy rendkívül hasznos és praktikus program. Amellett, hogy a felhasználók olyan leckéket, feladatlapokat tudnak létrehozni, amelyekkel nagyban megkönnyítik saját munkájukat, és a diákokat is motiválni tudják, a sok felület között navigálva nem veszítik el a fonalat, és új megvilágításba helyezik a feldolgozott témát. Ezáltal az még érdekesebbé, szemléletesebbé és élvezhetőbbé válik. Egy-egy beékelte rövid videó, képregénykocka vagy egy-egy elgondolkodtató feladat képes „élményszerűsíteni” az amúgy sokak által nem kedvelt online teret.

A „vizsgamunkámban” a *Krisztust szolgálni az embertársban: Kalkuttai Szent Teréz* című, nyolcadik osztályos leckét dolgoztam fel. Három szakaszban bontottam ki a témát. Első körben fontosnak tartottam, hogy képekkel, galériával szemléltessem mindazt, ami

olvasható, továbbá igyekeztem beszúrni a témával kapcsolatos plusz érdekességeket is, amelyek egy kattintással, legördülő lapfülek segítségével elolvashatók, böngészhetők. A folytatásban kisfilmeket ékeltem be, három különböző típusú feladatból egy gyakorló kérdéssort és egy ellenőrző tesztet. Végezetül egy videórészlettel és szintén néhány érdekességgel zártam a témafeldolgozást. Mellőzhetetlennek tartottam az ábrákat, az érdekességeket, a videókat és azt, hogy minden könnyen kapcsolódjon az élethez.

A program egyik erőssége, hogy internet segítségével bárhol és bármikor elérhető, tantárgytól függetlenül alkalmazható, és szinte bármi beékelhető, amivel szemléltetni lehet. A diák egyedül is tudja nézegetni az elkészített leckéket, mivel nem szükséges hozzá tanári engedély. Az élő tantermi oktatásban is használhatónak tartom. (*Dezső Renáta* – harmadéves egyetemi hallgató, BBTE, Római Katolikus Teológia Kar, didaktikai teológia szak)

*

Azért jelentkeztem a képzésre, mert fejleszteni akartam a digitális kompetenciáimat, és azt megtanulni, hogy miként lehet interaktív leckét készíteni, amely által a diák is teljesen bevonható a tanulási folyamatba. Nagyon örülök, hogy megtanulhattam a LIVRESQ program használatát. A program nagyon sokat segíthet abban, hogy a diákok ne csak szemlélők legyenek az órán, ne csak olvassák a küldött anyagot, hanem feladatokat oldjanak meg, képeket, videókat lássanak, és ezzel közelebb kerüljenek a tartalmakhoz. A program különböző elemek a beszúrását lehetővé teszi, be lehet ékelni képet, hangot, videót, tesztet vagy gyakorlófeladatot, de még kis „asszisztenst” is be lehet szúrni, aki végigvezeti a diákot a leckén. A LIVRESQ mindenképpen segíthet érdekesebbé tenni az iskolai és a plébániai hittanórákat. Most, az online oktatás idején is aktivizálja a diákokat, akik könnyen tanulhatnak vele. Örülök, hogy részt vettem a képzésen, ami sok jó dolgot tanított ahhoz, hogy tanárként vagy az egyetemi pedagógiai gyakorlat során motiváló, érdekes és szép leckéket mutathassak (be) a bármilyen korosztályú diákoknak. (*Csiki Amanda* – harmadéves egyetemi hallgató, BBTE, Római Katolikus Teológia Kar, didaktikai teológia szak)